

Sygn. akt III AUa 111/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

Sędziowie: SSA Dorota Rzeźniowiecka

del. SSO Romuald Kompanowski

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Matusiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 maja 2018 r. w Ł.

sprawy R. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

o emeryturę

na skutek apelacji R. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 24 listopada 2016 r. sygn. akt VIII U 1698/16

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 111/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 8 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił R. S. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że kwestia prawa R. S. do wnioskowanego świadczenia stanowiła przedmiot prawomocnej decyzji odmownej, a ubezpieczony nie przedłożył żadnych nowych dokumentów wpływających na prawo do emerytury.

W odwołaniu z dnia 1 lipca 2016 r. R. S. wniósł o zmianę decyzji i przyznanie mu prawa do dochodzonego świadczenia, gdyż organ rentowy w sposób nieuprawniony odmówił zaliczenia mu w poczet szczególnego stażu pracy trzech okresów zatrudnienia wymienionych w odwołaniu. Zaznaczył, że nowe dowody zostaną przedłożone w toku rozprawy. W piśmie procesowym z dnia 22 sierpnia 2016 r. profesjonalny pełnomocnik wnioskodawcy popierając odwołanie wniósł o przeprowadzenie nowych dowodów. Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 24 listopada 2016 r. odwołanie ubezpieczonego oddalił.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 11 lutego 2015 r. R. S. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnioski o przyznanie emerytury. We wniosku tym R. S. powoływał się na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych w okresie od 14 kwietnia 1972 r. do 13 marca 1976 r. w (...) Kombinacie Budowlanym (...), od 28 maja 1976 r. do 14 września 1978 r. w Zakładzie Karnym nr 1 we W. oraz od 16 października 1978 r. do 30 czerwca 1991 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł.. Do wniosku dołączył 38 załączników, obejmujących w szczególności: dokumenty

potwierdzające wykształcenie, oświadczenia wnioskodawcy z 29 grudnia 2014 r. o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych w okresie od 14 kwietnia 1972 r. do 13 marca 1976 r. w Kombinacie Budowlanym (...) w Ł. oraz od 16 października 1978 r. do 30 czerwca 1991 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł., karty wynagrodzeń z Przedsiębiorstwa Produkcji (...) w Ł. z lat 1978 - 1991 oraz dokumenty potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe a także zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy o okresach pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Decyzją z dnia 27 lutego 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił R. S. prawa do emerytury z uwagi na nieudowodnienie wymaganego 15. letniego okresu pracy w szczególnych warunkach do dnia 1 stycznia 1999 r., wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył żadnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego z uwagi na fakt, że nie przedłożył on świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał, że karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. na stanowisku ślusarza w Wydziale Remontów i (...) nie potwierdzają jednoznacznie jego zatrudnienia w szczególnych warunkach. R. S. nie wniósł odwołania do sądu od powyższej decyzji.

W dniu 30 maja 2016 r. R. S. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kolejny wniosek o przyznanie emerytury, w którym powoływał się na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych w okresie od 14 kwietnia 1972 r. do 13 marca 1976 r. w (...) Kombinacie Budowlanym (...), od 28 maja 1976 r. do 14 września 1978 r. w Zakładzie Karnym nr 1 we W. oraz od 16 października 1978 r. do 30 czerwca 1991 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł.. Do wniosku dołączył trzy załączniki: oświadczenie wnioskodawcy dotyczące okresów czynnej służby wojskowej lub jej zastępczych form oraz okresów osobistej opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym, oświadczenie wnioskodawcy z 27 maja 2015 r. o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych w okresie od 14 kwietnia 1972 r. do 13 marca 1976 r. w Kombinacie Budowlanym (...) w Ł. oraz od 16 października 1978 r. do 30 czerwca 1991 r. w Przedsiębiorstwa Produkcji (...) w Ł., a także zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy o okresach pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych ZUS załączonych do akt sprawy, jak i częściowo na podstawie zeznań wnioskodawcy R. S.. Zeznaniami tym Sąd Okręgowy nie dał wiary w zakresie, w jakim ubezpieczony wskazywał, że karty wynagrodzeń z Przedsiębiorstwa Produkcji (...) w Ł. z lat 1978 - 1991 (znajdujące się w pliku II akt ZUS) pozyskał z archiwum już po wydaniu decyzji z dnia 27 lutego 2015 r. Z analizy treści wniosku o emeryturę z dnia 11 lutego 2015 r. i załączonych do niego dokumentów oraz treści decyzji organu rentowego z dnia 27 lutego 2015 r. wynika bowiem jednoznacznie, że ww. karty zatrudnienia były uwzględnione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w toku analizy poprzedzającej wydanie poprzedniej decyzji. Potwierdza to wprost treść uzasadnienia decyzji organu rentowego z dnia 27 lutego 2015 r., w którym organ rentowy wskazał, że karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. na stanowisku ślusarza w Wydziale Remontów i (...) nie potwierdzają jednoznacznie jego zatrudnienia w szczególnych warunkach. Nadto Sąd podkreślił, że wnioskodawca nie sformułował twierdzenia dotyczącego daty pozyskania ww. kart wynagrodzeń w sposób kategoryczny, a jedynie w trybie przypuszczającym z uwagi na niepamięć.

Z powyższego względu, jako bezprzedmiotowy i zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania, Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowodowy pełnomocnika wnioskodawcy o dopuszczenie dowodu z zeznań w charakterze świadków córki wnioskodawcy J. S. oraz adwokata M. P. (1) na okoliczność daty pozyskania dokumentów z archiwum oraz przygotowywania dokumentów do pierwszego wniosku o ustalenie prawa do emerytury. Dokumentom zgromadzonym w aktach ZUS Sąd przyznał walor wiarygodności uznając, że są one rzetelne, kompletne i mogą stanowić podstawę ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie.

Uwzględniając istotę przedmiotowej sprawy, sprowadzającą się do oceny zaistnienia określonych w art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przesłanek do ponownego ustaleniu prawa ubezpieczonego do emerytury, Sąd Okręgowy oddalił, jako nieprzydatne dla rozstrzygnięcia, wnioski pełnomocnika wnioskodawcy o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków oraz stron na okoliczność okresu zatrudnienia ubezpieczonego, warunków świadczenia przez niego pracy, zajmowanych stanowisk, zakresu obowiązków oraz form ich realizacji. Z tych samych względów Sąd oddalił wnioski o dopuszczenie dowodów z dokumentów z kontroli przeprowadzonej w latach 1976 - 1986 r. przez Państwową Inspekcję Pracy w Kombinacie

Budowlanym (...) na okoliczność stanu warunków bhp oraz występowania w wymienionym zakładzie warunków uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia pracowników, dokumentów wchodzących w skład akt rentowych ZUS oraz zeznań wnioskodawcy na okoliczność świadczenia przez niego pracy w warunkach szczególnych, jak i dokumentów załączonych do pisma procesowego z dnia 22 sierpnia 2016 r. Wnioski te ukierunkowane były na wykazanie wykonywania przez odwołującego pracy w warunkach szkodliwych, podczas gdy w przedmiotowym postępowaniu okolicznościami istotnymi dla rozstrzygnięcia było to, czy po uprawomocnieniu się decyzji organu rentowego z dnia 27 lutego 2015 r. a przed wydaniem zaskarżonej decyzji z dnia 8 czerwca 2016 r., zostały organowi rentowemu przedłożone nowe dowody lub okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd uznał odwołanie za niezasadne. Na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Z przepisu tego wynika, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99, OSNP 2000 nr 19 poz. 734, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r., III UZP 5/03, OSNP 2003 nr 18, poz. 442).

Zwrot „przedłożenie nowych dowodów” oznacza zgłoszenie każdego prawnie dopuszczalnego środka dowodowego, stanowiącego potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed wydaniem decyzji, a mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokość. Natomiast użyte w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej pojęcie „ujawnienie okoliczności” oznacza powołanie się na fakty, dotyczące ogółu wymagań formalnych i materialnych związanych z ustaleniem przez organ rentowy prawa do świadczenia lub wysokości świadczenia. Są to określone w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokości np. staż pracy, wiek, niezdolność do pracy, ale także uchybienia przez organ rentowy normom prawa procesowego lub materialnego, wpływające potencjalnie na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną z mocy prawa sytuacją prawną osoby zainteresowanej (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2014 r., I UK 322/13, LEX nr 1444596 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 grudnia 2015 r., III AUa 1087/15, LEX nr 1979499).

Mając powyższe na uwadze Sąd podkreślił, że skoro przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte w oparciu o wniosek z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to obowiązkiem organu rentowego, a następnie Sądu orzekającego, była w pierwszej kolejności ocena, czy wystąpiły określone w tym przepisie przesłanki umożliwiające merytoryczne rozpoznanie wniosku. Należało zatem ustalić i ocenić, czy wnioskodawca przedłożył nowe dowody mogące mieć wpływ na zmianę poprzedniej decyzji z dnia 27 lutego 2015 r., odmawiającej mu prawa do emerytury, ewentualnie czy ujawniły się takie okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mogły rzutować na przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury. Ocena, że przesłanki te nie zostały spełnione, tj. że wnioskodawca po uprawomocnieniu się decyzji z dnia 27 lutego 2015 r. nie przedłożył nowych dowodów ani nie ujawnił okoliczności istniejących przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń, powinna prowadzić do odmowy ponownego ustalenia świadczenia przez organ rentowy oraz oddalenia odwołania przez Sąd, bez potrzeby merytorycznego badania. Sąd stwierdził, że bez spełnienia przesłanek formalnych wniosku z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prowadzenie postępowania dotyczącego merytorycznej oceny wysokości świadczenia jest bezcelowe i bezprzedmiotowe.

Dokonując analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że skarżący R. S. w toku postępowania przed organem rentowym, wywołanym ponownym złożeniem wniosku z dnia 30 maja 2016 r. o ustalenie prawa do emerytury, nie przedłożył nowych dowodów na potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed uprawomocnieniem się decyzji z dnia 27 lutego 2015 r., a mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia. Powoływane przez skarżącego jako nowości dokumenty w postaci kart wynagrodzeń z okresu jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. w latach 1978 - 1991 na stanowisku ślusarza były już bowiem załączone do jego pierwszego wniosku o ustalenie prawa do emerytury i były wzięte przez organ rentowy pod uwagę

przy wydawaniu decyzji z dnia 27 lutego 2015 r. Wynika to wprost z treści uzasadnienia tej decyzji, w którym organ rentowy wskazał, że karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. na stanowisku ślusarza w Wydziale Remontów i (...) nie potwierdzają jednoznacznie jego zatrudnienia w szczególnych warunkach. Skarżący w toku niniejszego postępowania nie ujawnił również żadnych okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do emerytury. Zarówno w toku postępowania zakończonym wydaniem przez organ decyzji z dnia 27 lutego 2015 r., jak i w toku niniejszego postępowania R. S. powoływał się na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych w tym samym okresie czasu, tj. od 14 kwietnia 1972 r. do 13 marca 1976 r. w (...) Kombinacie Budowlanym (...), od 28 maja 1976 r. do 14 września 1978 r. w Zakładzie Karnym nr 1 we W. oraz od 16 października 1978 r. do 30 czerwca 1991 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł.. Sumując, w toku postępowania przed organem rentowym, wywołanego wnioskiem z dnia z dnia 30 maja 2016 r., nie zostało ujawnione nic nowego, co dawałoby Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych podstawę do ponownego przeanalizowania sytuacji prawnej wnioskodawcy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ma podstaw do ponownego ustalenia emerytury, jeśli zainteresowany nie przedstawi dokumentów lub okoliczności zmieniających jego sytuację (por. wyrok. Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III UK 150/13, LEX nr 1458793). W konsekwencji decyzję organu rentowego z dnia 8 czerwca 2016 r. Sąd uznał za prawidłową, bowiem w chwili jej wydawania nie zachodziły przesłanki z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej. Mając powyższe na uwadze odwołanie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., uległo oddaleniu.

Wyrok powyższy w całości zaskarżył apelacją R. S., zastąpiony profesjonalnie, zarzucając mu:

I. 1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c.

- przez brak wszechstronnego rozważenia i analizy materiału procesowego zgromadzonego w sprawie skutkujące przyjęciem, że karty wynagrodzeń z Przedsiębiorstwa Produkcji (...) w Ł. z lat 1978-1991 zostały uwzględnione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w toku analizy poprzedzającej wydanie decyzji z dnia 27 lutego 2015 r. mimo niewskazania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokumentów jakie zostały złożone przez ubezpieczonego wraz z pierwszym wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury;

- dokonanie nieprawidłowej selekcji dowodów przez wybiórcze i dowolne ustalenie faktów na podstawie wybranych jednostkowo fragmentów dowodów osobowych oraz pominięcie istotnych dowodów osobowych z naruszeniem art. 227 k.p.c. i tym samym bez wszechstronnego rozważenia materiału procesowego i w konsekwencji dokonanie błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego przy dokonywaniu ustaleń faktycznych;

- dowolne przyjęcie, że załącznikami do wniosku z dnia 30 maja 2016 r. o przyznanie emerytury było oświadczenie wnioskodawcy dotyczące okresów czynnej służby wojskowej lub jej zastępczych form oraz okresów osobistej opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym, oświadczenie wnioskodawcy z dnia 27 maja 2015 r. o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych w okresie od 14 kwietnia 1972 r. do 13 marca 1976 r. w Kombinacie Budowlanym (...) w Ł. oraz od 16 października 1978 r. do 30 czerwca 1991 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł., a także zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy o okresach pobierania zasiłku dla bezrobotnych mimo, że powyższe ustalenie nie wynika z treści wniosku.

2. naruszenie art. 217 § 3 k.p.c. przez oddalenie wniosku o przesłuchanie w charakterze świadka córki wnioskodawcy J. S. oraz adwokata M. P. (2) na okoliczność daty pozyskania dokumentów z archiwum oraz przygotowania dokumentów do pierwszego wniosku o ustalenie prawa do emerytury bezzasadnie uznając powyższy wniosek za zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania mimo, że powołane środki dowodowe miały na celu wyjaśnienie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a okoliczność będąca przedmiotem dowodu nie została dostatecznie wyjaśniona.

3. naruszenie art. 217 § 1 w związku z art. 227 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych przez pełnomocnika ubezpieczonego w piśmie z dnia 18 sierpnia 2016 r. oraz na posiedzeniu Sądu z dnia 24 listopada 2016 r.

4. naruszenie art. 473 § 1 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron mimo, że w myśl tego przepisu, w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron.

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS przez odmowę ponownego ustalenia, na wniosek osoby zainteresowanej, prawa do świadczeń emerytalnych mimo, że po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostały przedłożone nowe dowody, które miały wpływ na prawo do świadczenia emerytalnego i mogły być one rozpoznane w większości wyłącznie przez sądem (zeznania świadków, dokumenty z archiwum).

W świetle tak sformułowanych zarzutów ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przyznanie mu prawa do emerytury od dnia 27 maja 2016 r. wraz z ustawowymi odsetkami, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w celu jej ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kosztów postępowania w obu instancjach, obejmujących koszty zastępstwa procesowego.

Nadto apelujący wniósł o rozpoznanie, na podstawie art. 380 k.p.c., postanowień Sądu pierwszej instancji oddalających wnioski dowodowe zgłoszone przez pełnomocnika ubezpieczonego w piśmie procesowym z dnia 18 sierpnia 2016 r. oraz na posiedzeniu sądowym w dniu 24 listopada 2016 r. i przeprowadzenie tych dowodów przez Sąd drugiej instancji.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego podlega oddaleniu.

Zaskarżony wyrok zapadł w sprawie z kolejnego wniosku o emeryturę, dla którego podstawę stanowi art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.). Według brzmienia tego przepisu, w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli: 1/ po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość; 2/ decyzja została wydana w wyniku przestępstwa; 3/ dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe; 4/ decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez osobę pobierającą świadczenie; 5/ decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność; 6/ przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego. Przepis ten reguluje instytucję ponownego ustalania świadczeń emerytalno-rentowych w tzw. trybie wznowieniowym.

R. S. domagał się zmiany prawomocnej decyzji organu rentowego z dnia 27 lutego 2015 r. i przyznania mu prawa do emerytury wskutek stwierdzenia, że wystąpiła postawa do zmiany decyzji, przewidziana w art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, tj. przedłożono nowe dowody istniejące przed wydaniem prawomocnej decyzji, które mają wpływ na prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Przepis ten w powyższym brzmieniu obowiązuje od 18 kwietnia 2017 r. i ma zastosowanie do spraw sądowych w toku, z mocy art. 5 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 715).

Wnioskodawca urodził się w dniu (...), toteż dochodzić może prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej. Przepis ten stanowi, że ubezpieczeni urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r. uzyskują prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym oraz mają niezbędny okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27 ustawy (tj. 25 lat dla mężczyzn). Co do wymogu odpowiednio

długiego okresu pracy w warunkach szczególnych, to § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) stanowi, że winien on wynosić co najmniej 15 lat, a sama praca musi być wymieniona w wykazie A, stanowiącym załącznik do przedmiotowego rozporządzenia, prócz tego ma być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 2 ust. 1). Jak wynika z prawomocnej decyzji z dnia 27 lutego 2015 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił R. S. prawa do emerytury, ponieważ nie spełnił on przesłanki stażu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, licząc na dzień 1 stycznia 1999 r.

Nowym wnioskiem o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych R. S., wnosząc o przyznanie emerytury, wykazywał za pomocą dowodów uznanych przez niego za „nowe”, że spełnił przesłankę 15 lat stażu szczególnego. Zważyć należy, że przepis art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy przewiduje, iż nie każdy nowy dowód prowadzi do wznowienia postępowania i zmiany lub uchylenia decyzji, lecz tylko taki, który ma wpływ na prawo do świadczeń. W rozpatrywanym przypadku ów wpływ dotyczyć mógł wykazania spornego stażu 15. lat pracy w warunkach szczególnych. Prawomocną decyzją z dnia 27 lutego 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że ubezpieczony nie posiada żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Myli się apelujący twierdząc, że dokumentacja płacowa z lat 1978-1991, choćby stanowiła dokument „nowy”, ma wpływ na prawo do świadczenia, gdyż za jej pomocą nie mógł być wykazany staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, a tylko taki jest prawnie relewantny. Przeprowadzanie dowodów z osobowych źródeł dowodowych na okoliczność daty pozyskania i złożenia tej dokumentacji było zatem bezcelowe z punktu widzenia wpływu tych dowodów na prawo do świadczenia, toteż Sąd drugiej instancji akceptuje decyzję procesową Sądu Okręgowego o oddaleniu wniosków dowodowych w postaci zeznań świadków na wskazaną okoliczność. Z tych samych względów chybiony jest apelacyjny zarzut obrazy art. 233 § 1 k.p.c. Zarzut ten nie jest trafny również gdy chodzi o twierdzenie, że Sąd Okręgowy dowolnie przyjął, iż do wniosku z dnia 30 maja 2016 r. R. S. załączył oświadczenia wymienione w zarzucie pkt I. 1. c/. Takie oświadczenia, jakie Sąd Okręgowy wymienił w stanie faktycznym, istotnie załączone zostały do przedmiotowego wniosku i figurują na kartach 11- 14 akt emerytalnych.

Zarzut obrazy art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. przez nieprzeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność wykonywania przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych o tyle stracił na znaczeniu, że Sąd Apelacyjny dowód ów przeprowadził, jednak okazało się, że wszyscy świadkowie zeznawali wyłącznie na okoliczność charakteru pracy wnioskodawcy w Kombinacie Budowlanym (...) w Ł. (Przedsiębiorstwo Produkcji (...) w Ł.), w którym R. S. był zatrudniony od 16 października 1978 r. do 30 czerwca 1991 r. Okres ten jest krótszy, niż 15 lat, zatem dowody te również nie mają wpływu na prawo do dochodzonego świadczenia i z tego względu nie posiadają waloru „materialnej” nowości w rozumieniu art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej (są tylko „nowe” formalnie).

Dokumenty, które zaoferował odwołujący w postępowaniu pierwszoinstancyjnym (kontrola PIP) także dotyczą tylko tego jednego okresu zatrudnienia, będącego okresem krótszym, niż wymagany. R. S. w postępowaniu przed organem rentowym nie przedstawił żadnych nowych dowodów z dokumentów tzw. pracowniczych na okoliczność wykonywania pracy w warunkach szczególnych latach 1972-1976 oraz 1976-1978, co mogłoby wpłynąć na ustalenie dłuższego stażu pracy w takich warunkach. Nie zgłosił również dowodu z zeznań świadków na fakty dotyczące powyższych okresów w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji. Z tych względów apelacyjny zarzut obrazy art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest całkowicie chybiony.

W judykaturze formułowane są podglądy, że przepis art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej dozwala na przedłożenie nowych dowodów w postępowaniu sądowym, które mogą być dowodami osobowymi, celem ustalenia okoliczności faktycznych (potwierdzenie prawdziwości lub fałszywości twierdzeń o faktach), istniejących przed wydaniem wcześniejszej decyzji, mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokości (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2017 r., II UK 740/15, LEX nr 2255425). Jest to swoisty wyłom od zasady, iż wszelkie dowody „nowe” powinny być znane organowi rentowemu i przedstawione do oceny przed wydaniem decyzji w trybie wznowieniowym. Odstępstwo to jest o tyle zrozumiałe w przypadku zeznań świadków, iż organ rentowy dowodów tych z zasady nie przeprowadza. Dowody te powinny być jednak wskazane już w odwołaniu. Sąd drugiej instancji przeprowadził w sprawie niniejszej dowód z zeznań świadków zgłoszony przez pełnomocnika ubezpieczonego w toku

procesu przed Sądem Okręgowym, gdyż składając odwołanie wnioskodawca nie był profesjonalnie zastępowany. Jednakże dowody te nie mają wpływu na prawo do emerytury z przyczyn podanych wyżej.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wniosku o otwarcie zamkniętej rozprawy celem dopuszczenia dowodu z zeznań świadka na okoliczność charakteru zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Kombinacie Budowlanym (...) w Ł.. Jest to wniosek stanowczo spóźniony w sprawie zawisłej na tle decyzji o odmowie wznowienia postępowania. Od wniosku o ponowne ustalenie prawa do emerytury minęły ponad dwa lata. W przyjętym systemie apelacji pełnej celem postępowania apelacyjnego jest ponowne i wszechstronne zbadanie sprawy, zasadą pozostaje jednak, że koncentracja materiału faktycznego i dowodowego powinna nastąpić już przed sądem pierwszej instancji. Strona oferująca dowody przed sądem drugiej instancji powinna wykazać, że w istocie nie mogła ich przedstawić w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, gdyż wówczas nie istniały albo też zachodziły istotne przyczyny usprawiedliwiające niemożność ich przedstawienia lub że potrzeba ich oferowania powstała dopiero później (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 797/00, LEX nr 42884). Niezgłoszenie w pierwszej instancji dowodu z zeznań świadka w sprawie o „wznowienie” postępowania administracyjnego, bez wykazania istotnych powodów, dla których skarżący, profesjonalnie reprezentowany, przez blisko dwa lata nie był w stanie ustalić danych adresowych swego współpracownika, nie uzasadnia otwarcia rozprawy zamkniętej w postępowaniu drugoinstancyjnym. Sąd Apelacyjny miał też na uwadze, iż ze zgodnych oświadczeń pełnomocników stron złożonych na rozprawie apelacyjnej wynika, że w Sądzie Okręgowym w Łodzi, VIII U 956/17, zawisła sprawa z odwołania R. S. od dwóch kolejnych decyzji emerytalnych wydanych na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w której ubezpieczony będzie mógł stosowną inicjatywę dowodową przejawiać.

Sumując, nie jest trafny zarzut naruszenia art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym prawo do świadczeń ulega ponownemu ustaleniu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń. W orzecznictwie niejednokrotnie podnoszono, że celem ponownego ustalenia w trybie art. 114 ustawy emerytalnej jest ponowne rozstrzygnięcie o uprawnieniach, które powstały ex lege przed wydaniem weryfikowanej decyzji emerytalno-rentowej. Uzasadnieniem dla ponowienia postępowania zakończonym prawomocną decyzją organu rentowego, wyznaczającym jego cel, jest niezgodność zawartego w niej rozstrzygnięcia z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną zainteresowanego, powstała np. na skutek popełnionych przez organ rentowy uchybień normom prawa materialnego, czy procesowego. W kolejnym postępowaniu organ rentowy dąży więc do ustalenia, czy popełnione uchybienia lub przedłożone dowody albo ujawnione fakty mają wpływ na zmianę dokonanych wcześniej ustaleń. Bezpośrednim celem ponownego postępowania jest rozstrzygnięcie o uprawnieniach zainteresowanego według stanu faktycznego z chwili wydania weryfikowanej decyzji rentowej. Ponowne ustalenie prawa w trybie art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi zatem nadzwyczajną kontynuację poprzedniego postępowania przed organem rentowym, zmierzając do podważenia jego decyzji wówczas, gdy uprawomocniła się ona wskutek upływu terminu odwołania (por. postanowienie z dnia 20 września 2011 r., I BU 4/11, LEX nr 1101321). Postępowanie sądowe w sprawie niniejszej nie dostarczyło dowodów świadczących, iż organ rentowy dokonał wadliwej oceny wniosku o ponowne ustalenie uprawnień R. S. do emerytury w warunkach szczególnych, toteż zasadnie stwierdził Sąd Okręgowy, że zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Stwierdzając powyższe Sąd Apelacyjny apelację ubezpieczonego oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.